บทที่ 1
บทนำ

หลักการและเหตุผล

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ผลิตบัณฑิตพยาบาลมาแล้วเป็นเวลานานกว่า 30 ปี ก่อนสำเร็จการศึกษาและออกไปประกอบวิชาชีพ บัณฑิตของคณะพยาบาลศาสตร์จะต้องได้รับการประกันคุณภาพ วิธีการหนึ่งของประกันคุณภาพ คือการตรวจสอบความรู้ความสามารถของผู้จะสำเร็จการศึกษา โดยการทดสอบวัดความรู้ทั้งหมดที่ได้เรียนมาตลอดหลักสูตรอย่างครบด้าน ซึ่งคณะพยาบาลศาสตร์ได้กำหนดไว้ในระเบียบว่าด้วยการศึกษาเพื่อปริญญาพยาบาลศาสตรบัณฑิต ในระเบียบข้อ 10 การเสนอชื่อเพื่อรับปริญญาและการอนุมัติให้ปริญญา ตามข้อย่อย 10.1.2 ที่กล่าวว่าผู้ที่จะได้รับอนุมัตปริญญาต้อง "ผ่านการสอบประมวลความรอบรู้หรือการสอบอื่นๆ ที่คณะกำหนด (คู่มือหลักสูตรฯ, 2549, หน้า 47) ดังนั้นเมื่อเสร็จสิ้นการเรียนการสอนครบถ้วนตามหลักสูตรแล้ว คณะพยาบาลศาสตร์ได้จัดให้มีการสอบประมวลความรอบรู้ระดับปริญญาตรีประจำทุกปี เพื่อใช้วัดความรู้ความสามารถของบัณฑิตที่จะสำเร็จการศึกษา โดยมีการกำหนดเกณฑ์สอบผ่านตามระเบียบของข้อนี้ คือ ผู้เข้าสอบจะต้องสอบ "ผ่าน" ทุกรายวิชาที่จัดสอบ (จำนวน 8 วิชา) และแต่ละรายวิชาจะต้องสอบได้คะแนนไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 จึงจะถือว่าสอบผ่านประมวลความรอบรู้ประจำปีนั้นๆ การที่บัณฑิตที่จะสำเร็จการศึกษาไม่สามารถสอบผ่านประมวลความรอบรู้ตามเกณฑ์ดังกล่าวนั้น จะมีผลทำให้บัณฑิตที่จะสำเร็จการศึกษานั้นไม่มีสิทธิ์ขอเสนอชื่อเพื่อรับปริญญาและการอนุมัติให้ปริญญาเป็นอันดับแรก และที่สำคัญถัดมาเป็นอันสอง คือไม่มีสิทธิ์สมัครสอบเพื่อขอขึ้นทะเบียน "ใบประกอบวิชาชีพการพยาบาล" จากสภาการพยาบาลอีกด้วย

สภาการพยาบาลเป็นสภาวิชาชีพ ที่มีหน้าที่ในการควบคุมดูแลคุณภาพการให้การพยาบาลเพื่อให้ผู้ใช้บริการได้รับบริการที่ดี เหมาะสมและได้มาตรฐานเท่าเทียมกัน วิธีการหนึ่งของการควบคุมคุณภาพดังกล่าว คือ กำหนดให้ผู้ที่จะประกอบวิชาชีพและให้บริการการพยาบาลจะต้องมี "ใบประกอบวิชาชีพการพยาบาล" และผู้ประกอบวิชาชีพด้านการพยาบาลทุกคนต้องมีการพัฒนาตนเองตลอดเวลา โดยการกำหนดให้มีการต่อใบอนุญาตใหม่ทุกๆ 5 ปี ใบประกอบวิชาชีพการพยาบาลดังกล่าว จึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นสำหรับพยาบาลทุกคน โดยเฉพาะบัณฑิตที่จะสำเร็จการศึกษา

การได้มาซึ่งใบประกอบวิชาชีพการพยาบาลจากสภาการพยาบาลนั้น ผู้สำเร็จการศึกษานั้นจะต้องสมัครสอบความรู้ผู้ขอขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาล การผดุงครรภ์ หรือการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ชั้นหนึ่งหรือชั้นสอง ตามประกาศของสภาการพยาบาลของแต่ละปีการศึกษา โดยกำหนดให้สอบ 8 วิชา คือ การพยาบาลผดุงครรภ์ การพยาบาลมารดาและทารก การพยาบาลเด็กและวัยรุ่น การพยาบาลผู้ใหญ่ การพยาบาลผู้สูงอายุ การพยาบาลอนามัยชุมชน การพยาบาล สุขภาพจิตและจิตเวช และกฎหมายจรรยาวิชาชีพ (สภาการพยาบาล : ข้อบังคับว่าด้วยการสอบ, 2543, หน้า 2) ผู้ที่สามารถสอบ "ผ่าน" ตามที่สภาการพยาบาลกำหนด จึงจะได้รับอนุมัติให้มีใบประกอบวิชาชีพการพยาบาล

ดังนั้นการได้รับอนุมัติใบประกอบวิชาชีพการพยาบาลของบัณฑิตใหม่ จึงจำเป็นอย่างยิ่งก่อนออกไปปฏิบัติอาชีพพยาบาล บัณฑิตทุกคนจึงคาดหวังและเกิดภาวะเครียดสูง ซึ่งการได้รับใบประกอบวิชาชีพการพยาบาลนอกจากจะแสดงถึงความรู้ความสามารถของบัณฑิตแล้ว ยังแสดงถึงความมีมาตรฐาน ศักยภาพและคุณภาพของอาจารย์และการจัดการศึกษาของสถาบันนั้นๆอีกด้วย ดังนั้นสภาการพยาบาลจึงใช้ความสามารถในการสอบ "ผ่าน" และรับใบประกอบวิชาชีพการพยาบาลครั้งแรกของบัณฑิตใหม่เป็นเกณฑ์หนึ่งที่จำเป็น และเป็นเกณฑ์สำคัญของการรับรองสถาบันการจัดการศึกษาพยาบาล (สภาการพยาบาล : การรับรองสถาบัน, 2545, หน้า9) ซึ่งจะมีการรับรองสถาบันทุกๆ 5 ปี คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์ เป็นสถาบันการศึกษาพยาบาลที่ต้องเสนอขอการรับรองสถาบันจากสภาการพยาบาลทุก 5 ปี เช่นกัน ความสามารถของบัณฑิตในการสอบและรับใบประกอบวิชาชีพการพยาบาล จึงเป็นความหวังของคณาจารย์ของคณะพยาบาลศาสตร์ และยังเป็นการประกันถึงคุณภาพของตัวอาจารย์ผู้สอนและการจัดการเรียนการสอนของคณะพยาบาลศาสตร์อีกด้วย

บัณฑิตของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เข้ารับการสอบเพื่อขอขึ้นทะเบียนใบประกอบวิชาชีพการพยาบาลมาโดยตลอด บัณฑิตสามารถสอบและรับใบประกอบวิชาชีพการพยาบาลทุกคน แต่อาจแตกต่างกันที่จำนวนครั้งของการสอบ มีบัณฑิตใหม่จำนวนหนึ่งไม่สามารถสอบเพื่อรับใบประกอบวิชาชีพการพยาบาลในการสอบครั้งแรกได้ สำหรับผลการสอบผ่านครั้งแรกของบัณฑิตใหม่ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2545-2550 คือ สามารถสอบผ่านได้ ร้อยละ 31.43, 68.32, 59.76, 63.75, 74.30 และ 69.97 ตามลำดับ (เอกสารจากสภาการพยาบาล, 2545-2550) จากตัวเลขดังกล่าวจะเห็นว่าหลังสำเร็จการศึกษา 4 เดือนแรก อย่างน้อยร้อยละ 25.7 4 ของบัณฑิตที่ไม่มีใบประกอบวิชาชีพการพยาบาล ซึ่งบัณฑิต คณาจารย์ ผู้บริหารของคณะฯตระหนักและร่วมกันปรับปรุงแก้ไขและหาแนวทางในการช่วยเหลือมาโดยตลอด

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ คณะพยาบาลศาสตร์ และทุกภาควิชาการพยาบาลที่เกี่ยวข้องเล็ง เห็นถึงความสำคัญในเรื่องนี้ จึงได้กำหนดความสามารถในการสอบใบประกอบวิชาชีพการพยาบาลเป็นดัชนีชี้วัดหนึ่งในการความคุมคุณภาพด้านการเรียนการสอน โดยที่คณะพยาบาลศาสตร์ให้กำหนดความ สามารถสอบผ่านและได้รับใบประกอบวิชาชีพฯ ในภาพรวมของคณะฯที่ร้อยละ 70 ของบัณฑิตใหม่ที่เข้าสอบครั้งแรกของแต่ละปี และกำหนดให้แต่ละภาควิชาจะต้องทำให้จำนวนบัณฑิตใหม่สอบ "ผ่าน" รายวิชาที่ภาควิชานั้นๆรับผิดชอบ ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 97 ของแต่ละวิชานั้น ภาควิชาการพยาบาลกุมารเวชศาสตร์ รับผิดชอบสอนวิชาการพยาบาลผู้ป่วยเด็ก ซึ่งเป็น 1 ใน 8 วิชาที่ใช้ในการสอบประมวลฯ และการสอบเพื่อขอขึ้นทะเบียนใบประกอบวิชาชีพการพยาบาล คณาจารย์ภาควิชาการพยาบาลกุมารเวชศาสตร์ได้ร่วมกันตั้งเป้าหมายที่จะให้บัณฑิตมีพร้อมทั้งด้านร่างกาย จิตใจ ความรู้ ความสามารถและมีทักษะด้านปฏิบัติที่จะให้สอบผ่านและได้รับใบประกอบวิชาชีพการพยาบาล ก่อนที่จะออกไปประกอบวิชาชีพตามความคาดหวังของบัณฑิตภาควิชาการพยาบาลกุมารเวชศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาผู้เรียนให้สามารถสอบผ่านเพื่อให้ได้ใบประกอบวิชาชีพการพยาบาลตามเป้าหมายของทุกคนดังกล่าว ซึ่งที่ผ่านมามีผู้ที่ศึกษาเกี่ยวกับผลการสอบประมวลความรอบรู้และใบประกอบวิชาชีพการพยาบาลน้อย และในส่วนของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ยังไม่มีการศึกษาวิจัยดังกล่าวโดยเฉพาะในสาขาการพยาบาลเด็กและวัยรุ่น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาถึงผลการทบทวนความรู้และปัจจัยที่มีต่อการสอบประมวลความรอบรู้ และใบประกอบวิชาชีพการพยาบาลเพื่อหาแนวทางในการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว

วัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อ

1. ศึกษาผลของการทบทวนความรู้วิชาการพยาบาลเด็กและวัยรุ่นของนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลบัณฑิต (นศ.พยบ)และนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลบัณฑิต (ต่อเนื่อง) ที่มีต่อการสอบประมวลความรอบรู้

2. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยของการสอบก่อน (Pre-test) และสอบหลัง (Post-test) ทบทวนความรู้วิชาการพยาบาลเด็กและวัยรุ่น กับค่าคะแนนเฉลี่ยของการสอบประมวลฯ ของนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลบัณฑิต (นศ.พยบ) และนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลบัณฑิต (ต่อเนื่อง)

3. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลการสอบ "ผ่าน" "ไม่ผ่าน" ของการสอบก่อน (Pre-test) และหลังทบทวนความรู้ (Post-test) วิชาการพยาบาลเด็กและวัยรุ่น กับผลการสอบ"ผ่าน" "ไม่ผ่าน" ของการสอบใบประกอบวิชาชีพฯ ของนักศึกษาหลัก สูตรพยาบาลบัณฑิต (นศ.พยบ) และนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลบัณฑิต (ต่อเนื่อง)

4. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลการสอบ "ผ่าน" "ไม่ผ่าน" ของการสอบประมวลฯ กับผลการสอบ "ผ่าน" "ไม่ผ่าน" ของการสอบใบประกอบวิชาชีพฯ วิชาการพยาบาลเด็กและวัยรุ่นของนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลบัณฑิต (นศ.พยบ)และนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลบัณฑิต (ต่อเนื่อง)

5. ศึกษาปัจจัยทำนายผลการสอบประมวลฯ วิชาการพยาบาลเด็กและวัยรุ่นของนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลบัณฑิต (นศ.พยบ) และนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลบัณฑิต (ต่อเนื่อง)

คำถามการวิจัย

1. ค่าคะแนนเฉลี่ยการสอบหลังทบทวนความรู้ (Post-test) วิชาการพยาบาลเด็กและวัยรุ่นของนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลบัณฑิต (นศ.พยบ) และของนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลบัณฑิต (ต่อเนื่อง) มีค่าสูงกว่าค่าคะแนนเฉลี่ยการสอบก่อนทบทวนความรู้(Pre-test) หรือไม่

2. ค่าคะแนนเฉลี่ยการสอบก่อน (Pre-test) และหลังทบทวนความรู้(Post-test) วิชาการพยาบาลเด็กและวัยรุ่นของนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลบัณฑิต (นศ.พยบ) และของนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลบัณฑิต (ต่อเนื่อง) มีความสัมพันธ์กับค่าคะแนนเฉลี่ยการสอบประมวลความรอบรู้ฯ หรือไม่อย่างไร

3. ผลการสอบ "ผ่าน" "ไม่ผ่าน" ของการสอบก่อน (Pre-test) และหลังทบทวนความรู้ (Post-test) วิชาการพยาบาลเด็กและวัยรุ่นของนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลบัณฑิต (นศ.พยบ) และของนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลบัณฑิต (ต่อเนื่อง) มีความสัมพันธ์กับผลการสอบ "ผ่าน" "ไม่ผ่าน" ของการสอบใบประกอบวิชาชีพฯ หรือไม่อย่างไร

4. ผลการสอบ "ผ่าน" "ไม่ผ่าน" ของการสอบประมวลฯวิชาการพยาบาลเด็กและวัยรุ่นของนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลบัณฑิต (นศ.พยบ) และของนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลบัณฑิต (ต่อเนื่อง) มีความสัมพันธ์กับผลการสอบ "ผ่าน" "ไม่ผ่าน" ของการสอบใบประกอบวิชาชีพฯ วิชาการพยาบาลเด็กและวัยรุ่น หรือไม่อย่างไร

5. ปัจจัยทำนาย ได้แก่ ค่าคะแนนเฉลี่ยสะสม(G.P.A), ค่าคะแนนเฉลี่ยวิชาการพยาบาลผู้ป่วยเด็ก, ค่าคะแนนเฉลี่ยวิชาปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยเด็ก, ค่าคะแนนเฉลี่ยการสอบก่อน(Pre-test) และหลังทบทวนความรู้(Post-test) และค่าคะแนนเฉลี่ยทัศนคติต่อการสอบประมวลฯ สามารถร่วมกันทำนายค่าคะแนนเฉลี่ยของการสอบประมวลฯ วิชาการพยาบาล เด็กและวัยรุ่นของนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลบัณฑิต (นศ.พยบ) และของนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลบัณฑิต (ต่อเนื่อง) ได้อย่างไร

คำนิยามศัพท์

การทบทวนความรู้ (tutorial) หมายถึง การที่อาจารย์ภาควิชาการพยาบาลกุมารเวชศาสตร์รวบรวมและสรุปเนื้อหาจากเอกสารประกอบการสอนวิชาการพยาบาลผู้ป่วยเด็ก แล้วนำมาทบทวน พูดคุย ซักถาม และให้ความรู้เพิ่มเติมกับนักศึกษา ก่อนการสอบประมวลฯและสอบใบประกอบวิชาชีพฯ

การสอบประมวลความรอบรู้ระดับปริญญาตรี (undergraduate comprehensive test) (หรือการสอบประมวลฯ) หมายถึง การสอบที่กำหนดไว้ในระเบียบมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ว่าด้วยการศึกษาเพื่อปริญญาพยาบาลศาสตรบัณฑิต พ.ศ. 2548 ระเบียบข้อ 10 การเสนอชื่อเพื่อรับปริญญาและการอนุมัติให้ปริญญา ข้อ 10.1.2 ที่กล่าวว่า ผ่านการสอบประมวลฯ หรือการสอบอื่นๆ ที่คณะกำหนด (คู่มือหลักสูตรฯ, 2546, หน้า 47) ซึ่งคณะพยาบาลศาสตร์ได้กำหนดให้เป็นการสอบประมวลความรอบรู้ระดับปริญญาตรี มีการสอบ 8 วิชา การพยาบาลเด็กและวัยรุ่น เป็น 1 ใน 8 วิชาของการสอบนี้

การสอบใบประกอบวิชาชีพการพยาบาล (หรือใบประกอบวิชาชีพฯ) หมายถึง การสอบความรู้เพื่อขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาล (Nursing License) กำหนดไว้ในข้อบังคับสภาการพยาบาล ให้ผู้ที่จะได้รับใบประกอบวิชาชีพฯจะต้องสอบวัดความรู้ "ผ่าน" ทั้งหมดจำนวน 8 รายวิชา และการพยาบาลเด็กและวัยรุ่น เป็น 1 ใน 8 วิชาของการสอบนี้

วิชาพยาบาลเด็กและวัยรุ่น (Pediatric and Adolescent Nursing) หมายถึง วิชาที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการดูแลเด็กและวัยรุ่นที่มีภาวะสุขภาพปกติ เบี่ยงเบนจนถึงเจ็บป่วย เป็นหนึ่งในวิชาที่กำหนดไว้ในการสอบประมวลฯ และการสอบใบประกอบวิชาชีพฯ

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาพยาบาลผู้ป่วยเด็ก, วิชาปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยเด็ก หมายถึง คะแนนที่ได้รับการวัดประเมินผลจากการเรียนรายวิชาทั้ง 2 ซึ่งดำเนินการจัดเรียนการสอนและสอนโดยคณาจารย์ภาควิชาการพยาบาลกุมารเวชศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. นักศึกษาพยาบาลได้รับการเตรียมความพร้อมและได้เพิ่มพูนเนื้อหาความรู้(โดยการทบทวนความรู้) ก่อนการสอบประมวลฯ และก่อนการสอบใบประกอบวิชาชีพฯ

2. นักศึกษาสามารถสอบ "ผ่าน" วิชาการพยาบาลเด็กและวัยรุ่นของการสอบประมวลฯ และสอบใบประกอบวิชาชีพฯ ได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ของการสอบแต่ละครั้ง

3. ภาควิชาการพยาบาลกุมารเวชศาสตร์ได้รับทราบข้อมูลเพื่อการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของภาควิชาฯต่อไป
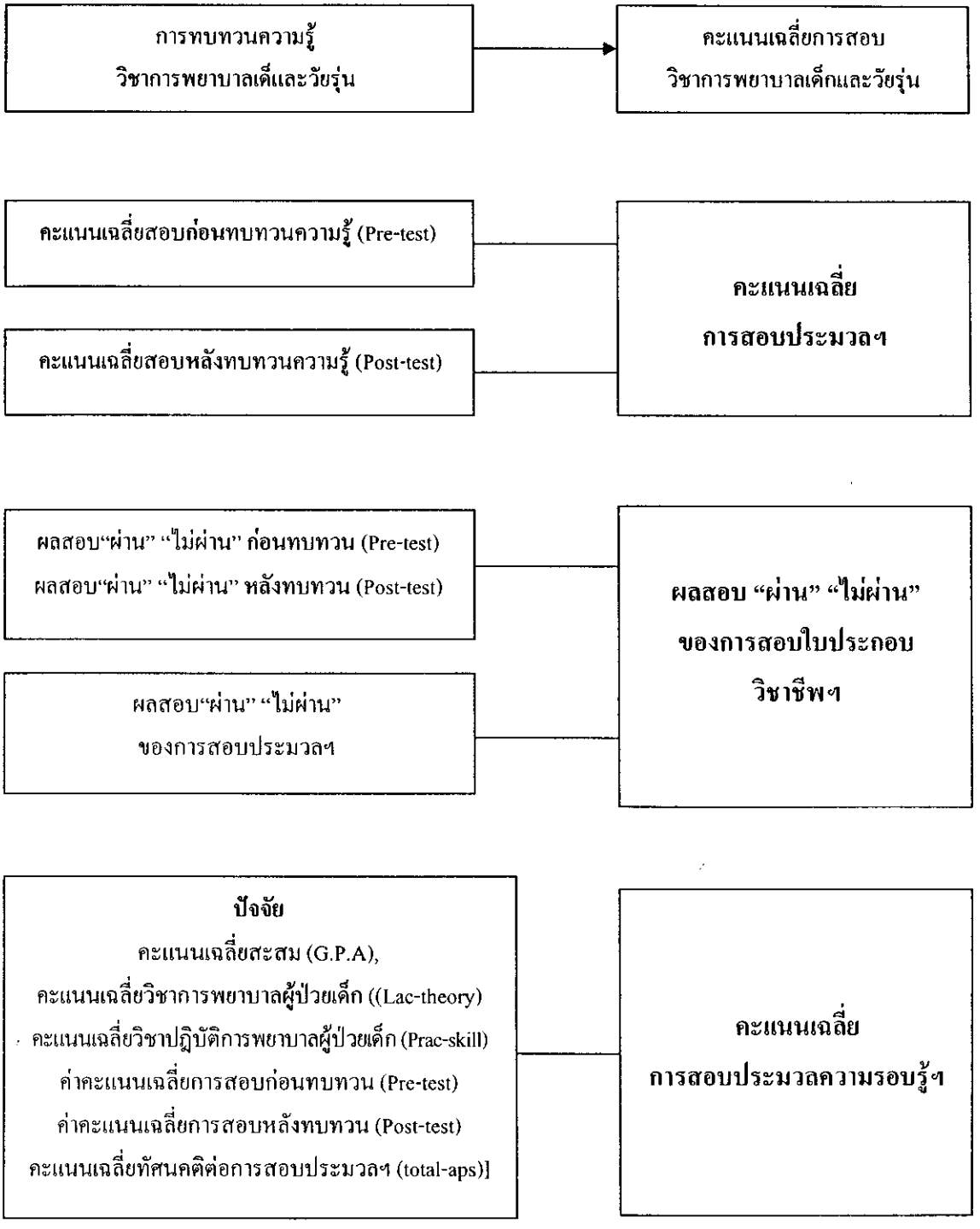
กรอบแนวคิดของการวิจัย